

Landbouwperspectieven grondig gewijzigd

Oorzaken en gevolgen van stijgende grondstofprijzen

Algemeen

[Jef Verhaeren]

In het Belgische Gent organiseerde de Vakgroep Landbouweconomie een studiedag over oorzaken en gevolgen van de stijging van grondstoffenprijzen. Over één punt waren de sprekers het eens: de prijsstijging is in grote mate structureel van aard.

De stijging van de voedsel- en grondstoffenprijzen blijft de gemoederen bezighouden. De Vakgroep Landbouweconomie van de Universiteit Gent organiseerde daarom in samenwerking met de stuurgroep Landbouwstudiedag in Gent een studiedag. Naast de visie van een aantal experts, kon men er de mening vernemen van een aantal belanghebbenden, zoals de mengvoedersector, de bio-brandstoffenproducenten en de voedingsnijverheid.

Voorzitter Patric Buggenhout, tevens algemeen directeur van de zuivelcoöperatie Milcobel en voorzitter van de Belgische Confederatie van de Zuivelindustrie, leidde de studiedag in. 'Stijging van de grondstoffenprijzen hebben de perspectieven van de landbouwsector grondig gewijzigd' was het uitgangspunt van de dag. „Traditioneel beschermde sectoren, zoals die van de melk en granen, zijn nu overgeleverd aan vraag en aanbod. Daar de vraag groter is dan het aanbod stijgen de prijzen, maar de varkensprijzen volgen niet de stijging van de voederprijzen.“

Spilfunctie

Landbouweconoom François Huyghe van de Boerenbond onderschrijft de analyse van Buggenhout en wijst erop

dat de hoge graanprijzen van het afgelopen half jaar niet heeft belet dat het landbouwkomen in Vlaanderen is gedaald. „De Vlaamse landbouw heeft mede de schok van de gestegen graanprijzen geïncasseerd. Vooral de veehouderij heeft zware klappen gekregen. Een aanpassing van de marktprijzen in de dierlijke sectoren is daarom op middellange termijn onvermijdelijk“, aldus Huyghe.

Huyghe ziet in de prijsstijgingen een structureel karakter. Hij wijst op het cascade-effect dat wordt veroorzaakt door de stijging van de graanprijzen. „Granen hebben een spilfunctie. Wanneer hun prijs sterk stijgt, wordt er meer graan ingezaaid waardoor er minder ruimte overblijft voor andere gewassen. Door een daling van dat aanbod profiteren die dus mee van de gunstige prijsvorming.“ Dit fenomeen speelt zich ook af binnen de graangewassen zelf. Zo heeft in de Verenigde Staten de stijging van de maisprijs veel sojaboeren doen overschakelen naar mais waardoor ook de sojaprijs de hoogte in ging.

Buffer

Erik Hoeven van de Belgische mengvoederfederatie Bemefa geeft aan dat de mengvoedersector de rol van buffer speelt, waardoor de stijging van de

grondstoffenprijzen niet meteen worden doorgerekend in de mengvoederprijzen. Toch zijn de marges in de veehouderij door de stijging van de veevoederprijzen (met 30 procent) zeer sterk gedaald, ondanks de stijgende koopkracht in de wereld. „Het feit dat we 31 procent van de voedergrondstoffen en 69 procent van de eiwitten moeten invoeren, is daarbij niet vreemd. Gemiddeld zijn de grondstoffenprijzen zowat verdubbeld. Alternatieve grondstoffen, zoals sorghum en milo, bieden niet meteen een oplossing want ook die kennen sterke prijsstijgingen door de toegenomen vraag, onder meer door het cascade-effect.“

Verantwoordelijk

Algemeen directeur Chris Moris van de federatie van de voedingsindustrie Fevia stelt dat niet alleen de mengvoederin- >>

Prof. Eric Tollens, landbouweconoom van de Katholieke Universiteit Leuven.

>> Landbouwperspectieven grondig gewijzigd

Zelfregulerende markt biobrandstoffen

Xavier Vanden Avenne, van Vanden Avenne Izegem en Euro-Silo en manager van Alco Bio Fuel in de Gentse haven, kwam aan het woord. Reeds bij eerdere gelegenheden stelde hij dat er helemaal geen link hoeft te bestaan tussen de productie van biobrandstoffen en de stijging van graanprijzen. „Voorwaarde is wel dat de markt van de biobrandstoffen zelfregulerend is”, stelt Vanden Avenne. Daarom is hij tegen een verplichte bijmenging. „Dit zorgt ervoor dat de vraag onelastisch is en dat het marktmechanisme de voedselprijzen omhoog duwt.” Vanden Avenne vindt wel dat dan ook de biobrandstoffenmarkt in de Verenigde Staten zelfregulerend moet zijn, omdat „het vooral de sterke overheidssubsidiëring is die de grondstoffenprijzen daar opstuwt.”

dustrie als buffer dient voor de prijsstijgingen. „De voedingsindustrie heeft de gestegen grondstoffenprijzen niet misbruikt om de consumentenprijzen te verhogen. Integendeel, de sector heeft zelf een deel van de gestegen kosten opgevangen.” Grondstoffen zijn volgens Moris verantwoordelijk voor zo'n 19 procent van de consumentenprijs van voedingsproducten. Op de lange termijn is het niet doorrekenen van prijsstijgingen ervan dan ook niet houdbaar, meent Morris. „De rendabiliteit en de ruimte voor de creatie van toegevoegde waarde worden dan aangetast. Daardoor verminderen de investeringen en neemt het budget voor innovatie af”, aldus Moris.

Oorzaken

De tijd van de landbouwoverschotten ligt duidelijk ver achter ons, concludeerden de deskundigen. Oorzaken van de prijsstijgingen zijn volgens Hoeven (Bemefa) de misoogsten in belangrijke productiegebieden, de gesubsidieerde vraag naar granen voor biobrandstoffen, de consumptiewoede op de Aziatische markt en de grondstoffen-speculatie. Professor Eric Tollens, landbouweconomist van de Katholieke Universiteit Leuven, noemt daarbij nog stijgende energieprijzen, groei van de wereldbevolking, stijgende welvaart en de koers van de dollar als verklaring voor de prijsstijgingen. De mondiale graanvoorraden, die op hun laagste

niveau staan sinds 1980, spelen volgens hem een doorslaggevende rol. „Met de huidige voorraden kunnen we de wereldbevolking geen twee maanden meer voeden”, aldus Tollens.

Concurrentievervalsing

De hoogleraar verwijt de Europese Unie dat hun ggo-beleid de prijsstijging van de landbouwgrondstoffen in de hand werkt. „Het feit dat ggo-teelten in landen als de Verenigde Staten en Brazilië wijd verspreid zijn, creëert een onaanvaardbare concurrentievervalsing. Ze zijn immers veel goedkoper.” Hoeven beaamt dat. „De kostprijs van ggo-grondstoffen ligt inderdaad aanmerkelijk lager, zo'n 80 à 83 euro per ton.” Om er fijntjes aan toe te voegen: „In de VS en Brazilië zijn die grondstoffen blijkbaar niet gevaarlijk.”

Hoeven is met Tollens van mening dat het ggo-beleid van de EU belemmerend

werkt. De daaruit resulterende hogere kostprijs van diervoeder in de EU moet op termijn worden doorberekend aan de consument. „Ondertussen mogen het vlees en de eieren van dieren die buiten de EU worden gevoerd met gemodificeerde organismen wel het land binnen en kiest de consument door het prijsverschil vaak voor het goedkopere buitenlandse vlees.” Deze 'cycle of stupidity', zoals Hoeven dat noemt, is schadelijk voor zowel Europese consumenten als Europese producenten. „Bovendien wordt het binnenkort wellicht onmogelijk om ggo-vrije gewassen in te voeren”, waarschuwt Tollens.

Structureel

De bedoeling van de studiedag was te analyseren wat de oorzaak is van de hausse en wat de verwachtingen zijn voor de toekomst. Over één punt waren de sprekers het grotendeels eens: 'de prijsstijging van landbouwgrondstoffen is in grote mate structureel van aard.' Dit geldt ongetwijfeld voor de groeiende wereldbevolking en de stijgende consumptie onder meer in Azië en elders. De droogteproblemen zijn eerder cyclisch. Subsidie van de productie van biobrandstoffen en het EU-beleid inzake ggo's daarentegen zijn politieke factoren. ■

„Binnenkort wordt het binnenkort wellicht onmogelijk om ggo-vrije gewassen in te voeren”, waarschuwt hoogleraar Eric Tollens.